

KORSETS PRIS – LØSEPENGENE ER BETALT

Mark 10,45 For heller ikke Menneskesønnen er kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge for mange.

1) INNLEDNING

Grunnen til at Gud ble menneske og Jesus Kristus ble født var at han med sitt liv skulle betale løsepenger for alle mennesker. Uttrykket "løsepenge" kjenner vi best fra gisselsituasjoner hvor personer som er kidnappet blir kjøpt fri for en bestemt sum. I teologien brukes ofte ordet "gjenløst" og "gjenløsning" om denne siden av Jesu kors. Ved sin død betalte Jesus den summen som var nødvendig for at menneskene kunne bli løslatt/fri.

Luther understreker at frelsen handler om prisen som måtte betales når han forklarer den andre trosartikkel i sin katekisme under overskriften "Om Guds sønn og gjenløsningen". Der skriver han:

"Han er min Herre som har gjenløst meg fortapte og fordømte menneske, kjøpt meg fri og frelst meg fra alle synder, fra døden og djevelens makt, ikke med gull eller sølv men med sitt hellige, dyre blod og sin uskyldige lidelse og død ...."

Job 19,25 Men jeg vet at min gjenløser lever; og som den siste skal han stå fram på jorden.

Sal 19,15 Ta vel imot de ord jeg taler, la mitt hjertes tanker komme fram for deg, Herre, min klippe og min gjenløser!

"Jeg vil prise min gjenløser, for hans store kjærlighet! All min skyld han helt utslettet og gav sjelen liv og fred. Syng, å syng om min gjenløser! Med sitt blod han kjøpte meg! Jeg ble fri da han frivillig tok min skyld og straff på seg." Sangboka ??

For bedre å se dette kan vi studere hvordan ulike norske bibeloversettelser (som alle er riktige) oversetter de greske ord som har med løsepenger og frikjøping av fanger å gjøre. Det greske verbet "lytron" betyr direkte oversatt "løsepenger" men anvendes på flere måter:

Mark 10,45	"løsepenge"	1. Tim 2,6	"har forløst"
Luk 1,68	"frelse" / "forløsning"	Luk 2,38	"forløsning"
Luk 24,21	"blir fridd ut" / "forløse"	Rom 8,23	"fridd ut"
Titus 2,14	"forløse" / "fri oss ut"	Hebr 11,35	"utløsning" / "frigitt"
1. Pet 1, 18	"kjøpe fri" / "løskjøpe"		

Det greske verbet "agoratsò" betyr "kjøpe" og brukes vanligvis i NT om vanlig handel, men handler seks ganger om det som har med frelsen å gjøre. Da oversettes det slik:

1. Kor 6, 20 og 7,23	"kjøpe"	Gal 3,13 og 4,5	"kjøpe fri"
2. Pet 2,1	"kjøpte" / "løskjøpte"	Åp 5,8	"kjøpte" / "frikjøpte"

2) LØSEPENGER I GT

Det er alltid til hjelp for oss å se hvordan de første kristne og det hedenske samfunnet rundt de oppfattet de ord og begrep som ble brukt for å forkynne det kristne evangeliet av apostlene. Ofte blir vanlige ord og begrep "kristnet" og brukt aktivt i NT (for eksempel Jesu lignelser, Ap.gj.17,22 m.fl.)

a) "Familiegjenløseren" i Israel i GT

I GT hadde enkelte personer (ofte odelsgutten) plikter som "gjenløser" for sin familie. Når fattige familiemedlemmer måtte selge sin eiendom skulle gjenløseren betale ut summen slik at de slapp å gå fra gård og grunn. Han skulle ta hånd om enkene og om nødvendig gifte seg med dem) og i visse tilfeller hevne drap.

3. Mos 25,23 f.f.   4. Mos 35,12 f.f.   Ruth 2,20   Ruth 3,9 f.f.   Ruth 4,1 f.f.

I GT møter vi Gud som Israels gjenløser med bakgrunn i dette. I 2. Mosebok brukes dette om frelsen fra Egypt og i *Jesaja 40 – 46* leser vi om dette hele 13 ganger og mest kjent er:

Jes 43,1 Og nå, så sier Herren, som skapte deg, Jakob, og som dannet deg, Israel: Frykt ikke! Jeg har gjenløst deg, kalt deg ved navn, du er min.

2 Mos 6,6 Si derfor til israelittene: Jeg er Herren. Jeg vil føre dere bort fra tvangsarbeidet som egypterne har lagt på dere, fri dere fra trelldommen og løse dere ut med utstrakt arm og med veldige straffedommer.

Jes 35,10   45,13   52,3   Salme 34,23   Salme 103,4

b) Løsepenger for det førstefødte

Gud hadde bestemt at det førstefødte i Israel tilhørte han på en spesiell måte. Det førstefødte dyr m.m. skulle derfor gis til tempelet og kunne ikke brukes til arbeidsdyr. Men i en del tilfeller var dette vanskelig (lang avstand til tempelet m.m.) og da kunne dyret frikjøpes/gjenløses ved at det ble betalt løsepenger til Herren. Da kunne dyret brukes til vanlig arbeid. På samme måte skulle det betales løsepenger til Herren for alle førstefødte guttebarn i hver familie.

2. Mos 13,11-16

c) Løsepenger istedenfor dødsstraff

I visse tilfeller kunne personer som hadde gjort seg skyldig til forbrytelser som krevde dødsstraff unngå henrettelse ved å betale løsepenger.

2. Mos 21, 28 f.f.   4. Mos 35,31   Salme 49,8

3) LØSEPENGER I DE FØRSTE KRISTNE SIN SAMTID

Det blir sagt at de første kristnes samtid (den hellenistiske verden) var ideell når det gjaldt å forkynne evangeliet om korset fordi det var så utrolig mange ting i samfunnet som kunne brukes som "referanser" for det kristne budskapet. De første kristne (og forfatterne av NT) brukte disse tingene for å forklare ulike sider ved Jesus, hans kors og frelsesverk. Vi nevner bare to:

a) Frikjøping av slaver

En slave kunne normalt kjøpe seg fri hvis han klarte å spare sammen nok penger, men denne frikjøpingen måtte skje via en tredjemann som måtte være guddommelig. Dette ble gjort ved at slaven betalte løsepengene til en prest i et tempel (som var representant for en eller annen gud). Presten betalte så løsepengene videre til slavens eier. Slik ble slaven frikjøpt fra sin eier og tilhørte nå guden, men rent juridisk var han en fri mann. En kristen er frikjøpt ved at Jesus betalte løsepengene til Gud, og som kristne tilhører vi derfor vår nye herre, Gud.

b) Løsepenger for krigsfanger

Krigsfanger kunne kjøpes fri hvis en av hans landsmenn betalte løsepengene (det som ligger nærmest opp til vårt begrep om løsepenger for gisler).

4) LØSEPENGER FOR MENNESKENE?

Mark 10,45 For heller ikke Menneskesønnen er kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge for mange."

I dette verset forutsetter Jesus at det er nødvendig å betale løsepenger for menneskene. Det er da nærliggende å spørre:

- HVEM krever løsepenger?
- HVA kreves det løsepenger for?

I "Fader Vår" lærer Jesus oss å be "*forlat oss vår skyld som vi og forlater våre skyldnere*". Her bruker Jesus et juridisk uttrykk som vanligvis ble brukt om økonomisk gjeld og ettergivelse av denne (opheilema). Vi skal med andre ord ettergi vår nestes gjeld (i ulik betydning) fordi at vi selv trenger å få ettergitt en gjeld av Gud.

Denne gjelden er ikke økonomisk, den er langt verre enn som så. Er det en plass ordet "gjeldsslave" virkelig kommer til sin rett så er det med tanke på min gjeld til Gud. Jesus viser oss litt av dimensjonene i lignelsen om den ubarmhjertige medtjener. Den ene skyldte sin Herre 10 000 talenter (= ca. 50 – 70 millioner kroner i vår pengeverdi). En gjeld som ikke kunne betales, men som ble ettergitt av hans Herre. (Matt 18,23 f.f.)

Luk 10,27 Han svarte: "Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som deg selv."

Dette er kravet Gud stiller til meg og til mine forfedre. Vår gjeld til Gud er grenseløs. For hvert sekund jeg, foreldrene mine eller noen av min familie før meg har brutt eller bryter hans krav øker gjelden min. Den kan bare betales ved at hele slekten min lever 100 % feilfritt for Gud alltid. Det er ikke rom for noe galt i slektshistorien eller mitt eget liv. Gud er ingen snill kreditor som ettergir menneskets gjeld. Gud tilgir ikke vår gjeld (vår synd og syndens skyld) uten at noen betaler det han har utestående. Han krever den betalt ned til siste øre. Gud krever løsepenger, ellers dømmer han mennesket til evig fortapelse.

Det er dette som skjer på Jesu kors. Gud krever inn menneskets gjeld, og samtidig så betaler han den selv ved sin sønn. På korset betales løsepengene (gjelden) og Gud kan rive mitt gjeldsbrev i fillebiter.

Hebr 9,15 Derfor er Kristus mellommann for en ny pakt. Han døde for å kjøpe oss fri fra lovbruddene under den første pakten, for at de som er kalt, skal få den evige arven som var lovet dem.

Kol 2,14 Gjeldsbrevet mot oss slettet han, det som var skrevet med lovbud; han tok det bort fra oss da han naglet det til korset.

5) HVOR STORE VAR LØSEPENGENE?

For mange er det en selvsagt ting at Gud skal tilgi synd, noen mener endatil at det er jobben til Gud. Men Guds tilgivelse er ingen selvsagt ting. Gud tilgir ingenting uten at noen betaler for skaden som er gjort. Men korsets budskap er at nå er løsepengene betalt, gjelden er innfridd, synden er sonet, skylden er betalt. Prisen var så stor at vi ikke kan forstå det. Selv ikke Gud hadde nok eiendom og penger til å betale løsepengene. De kunne bare betales ved at Gud selv ga sitt liv og døde.

2 Kor 5,21 Han som ikke visste av synd, har han gjort til synd for oss, for at vi i ham skulle få Guds rettferdighet.

*”Dette er den lifligste av alle lærer, og breddfull av trøst. Den lærer at Gud har en usigelig og overvettets barmhjertighet og kjærlighet til oss. Den innebærer nemlig at da den barmhjertige Far så at vi ble trykket ned av loven og holdt under forbannelse uten noen mulighet til å bli fri fra dette, da sendte han sin Sønn til verden. Gud la alle menneskers synd på ham og sa til ham: Vær Peter - fornekeren, vær Paulus - forfølgeren, spotteren og voldsmannen, vær Davi d- ekteskapsbryteren, vær synderen som åt eplet i paradiset, vær røveren på korset, kort sagt: vær alle menneskers person som har gjort alle menneskers synder. Se så til at du betaler og gjør fullt og helt opp for dem”
(Martin Luther i sin kommentar til Galaterbrevet)*

6) HVOR BLE LØSEPENGENE BETALT?

Løsepengene ble selvsagt betalt på korset på Golgata langfredag i år 29 e.Kr. da Jesus fra Nasaret, Guds egen sønn døde.

Dette lærer oss at det er bare ETT sted i hele verden/universet at du kan finne en nådig og tilgivende Gud. Det er bare en plass at Gud tilgir synd. Det er ved Jesu kors. Det er bare der vi kan møte en nådig Gud. Alle andre steder krever Gud fremdeles inn vår gjeld og dømmer oss til evig fortapelse. Men på Golgata, der går synderen fri, der finnes evig nåde og tilgivelse.

*”Vi finner Guds faderfavn åpen bare ett sted. Bare ett sted er Gud fullt og helt på min side. Stedet er Golgata. I Jesu død på korset og i Jesu oppstandelse er en ny eksistens og et nytt liv gjort mulig for hvert eneste menneske. Gjelden er betalt. Synden er sonet. Til det stengte paradiset står det åpnet en dør. Far står og venter med utstrakte hender, festmåltidet er satt på bordet, for Kristi skyld”
(Agne Norlander i boka ”Korsets mysterium”)*

”På korset, der er Gud for meg, helt og holdent uten reservasjoner, nøyaktig slik jeg er i min tilsølte og opprørske tilstand. På korset løper jeg rett inn i Guds kjærlige, åpne favn, nettopp så urettskaffen og elendig som jeg er” (Agne Norlander i boka ”Korsets mysterium”)

*”Denne syndsforlatelse og forløsning som vi taler om her, den tilhører hvert eneste menneske, enten han er from eller ugudelig, troende eller vantro. Du må være hvordan du være vil, så har det likevel skjedd en full soning for dine synder – det skjedde i Kristi dødsstund. Går du fortapt så skjer det ikke på grunn av din synd, men på grunn av din vantro fordi du holder deg borte fra Kristus”
(C.O. Rosenius i andaktsboka ”Betraktninger”)*

7) HVA ER VÅR SITUASJON ETTERPÅ?

Løsepengene er betalt men hva er situasjonen etterpå? Jo, jeg er fri fra syndens, djevelens og lovens (Guds krav) sin makt. Nå er jeg en ny skapning og tilhører han som har kjøpt meg fri.

Jes 43,1 Og nå, så sier Herren, han som skapte deg, Jakob, og formet deg, Israel: Frykt ikke, jeg har løst deg ut; jeg har kalt deg ved navn, du er min.

a) Guds sønn har kjøpt oss fri

Gal 4:4-5 Men da tidens fylde kom, utsendte Gud sin Sønn, født av en kvinne, født under loven, for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven, så vi skulle få barnekår.

Jesus holdt loven og oppfylte den. Så byttet han plass med meg som ikke klarte å holde loven. Slik betalte han min gjeld, kjøpte meg fri og jeg får være Guds barn på tross av alle mine fall og nederlag. Jeg er frikjøpt fra lovens krav og lovens forbannelse av Jesus.

b) Gud har gjort meg til sitt barn

Gal 4:5 for at han skulle kjøpe dem fri som var under loven, så vi skulle få barnekår.

Gud valgte å gjøre meg til sitt barn. Han "adopterte meg" (slik står det egentlig i v 5) ikke fordi jeg var snill og fortjente det, men fordi han ville det slik. Jeg har en Far i himmelen som elsker meg selv om jeg ikke gjør hans vilje. (1Kor 1:27-28)

c) Du har fått Den Hellige Ånd

Gal 4:6 Og fordi dere er sønner, har Gud sendt sin Sønnns Ånd inn i våre hjerter..

Evangeliet setter fri og gir oss Den Hellige Ånds gave. Han flytter inn i våre hjerter og gir oss del i alle Guds velsignelser.

d) Du har fått bønnerett

Gal 4:6 ... gjør at vi roper: Abba, Far!

Som barnet sier "pappa" kan vi få gå til den hellige Gud og få være hos han. Vi kan be om hva vi vil og han vil svare på våre bønner.

e) Du er arving

Gal 4:7 Så er du da ikke lenger trell, men sønn. Men er du sønn, da er du også arving, innsatt av Gud.

Alt det Gud eier er ditt. Derfor har en kristen noe han eier også i døden da vi må gi slipp på alt annet. Han eier Jesus og himmelen og alle Guds skatter for evig.

"Hvor salig da den som når alt farer hen, har Jesus å himlen igjen" Sangboka 211

8) TIL SLUTT:

Vi kan da summere opp denne siden av Jesu kors slik:

- 1) Gud skapte mennesket for at vi skulle elske han fullt og helt
- 2) Mennesket er ikke i stand til å elske Gud slik Gud krever og krenker hans vilje med sin synd
Dette påfører mennesket en gjeld/skyld ovenfor Gud som vi ikke er i stand til å betale
- 3) Gud kan ikke uten videre oppheve sin dom over mennesket synder eller tilgi synd
- 4) Et oppgjør er nødvendig, og gjennom Jesu død blir syndegjelden betalt
- 5) Gud får sin betaling på korset – hans krav innfris – løsepengene blir betalt
- 6) Mennesket får sin tilgivelse og frelse av Gud selv gjennom troen på Jesus Kristus
- 7) Mennesket som tar imot dette i tro er frikjøpt og hører nå sin nye Herre til

”Gud overvinner den lov han selv har gitt, han lar nåde gå for rett, han betaler selv den erstatning mennesket i følge loven var skyldig å betale. Slik hevder Gud lovens hellighet og fremstår samtidig som en Gud som tilgir uten grenser”

(Fosterlandsstiftelsens bibelhåndbok – Sverige)

1 Pet 1,18-19 Dere vet at det ikke var med forgjengelige ting som sølv eller gull dere ble kjøpt fri fra det tomme livet dere overtok fra fedrene, det var med Kristi dyrebare blod, blodet av et lam uten feil og lyte.